

Σειρά Ποντιακῶν λαογραφικῶν ἐκπομπῶν ἀπὸ τὴν YENEA τῆς Π.Ε.Π.Σ.

’ ἐκπομπή 289 (15-7-1982)

. Σ Η Μ Α

’Ακοῦτε τὴ λαογραφικὴ ἔκπομπή τῆς Ἀνελληνίου Ἑνώσεως Ποντιακῶν Σωμα-
τείων - Ποντιακὴ ἡχώ - ποὺ γράφει καὶ ἐπιμελεῖται ὁ Στάθης Εὐσταθιάδης.

. τὸ σῆμα σβῆνει

Τὸ ἔτος 1982, φίλοι ἀκροατές, καθορίστηκε σὰν χρόνος ἑνὸς θλιβεροῦ
ἐορτασμοῦ. Συμπληρῶνεται ἐφέτος 60 χρόνια ἀπὸ τὸν ξεριζωμὸ τοῦ 1922.
’Ολόκληρος ὁ προσφυγικὸς κόσμος γιορτάζει ἐφέτος τὰ 60 χρόνια τοῦ ξεσπι-
τώματός του. Εἶναι γιορτὴ μνήμης τοῦ συγκλονιστικοῦ ἐκείνου γεγονότος.
Οἱ ἀπόγονοι τῶν ξεριζωμένων μαζὶ μὲ ἐκείνους τοὺς ξεριζωμένους ποὺ ἀκό-
μα ζοῦν θὰ τελέσουν μνημόσυνα γιὰ τὶς ἑκατοντάδες χιλιάδες τῶν θυμάτων.
Θὰ ὀργανώσουν σχετικὲς ἐκδηλώσεις, γιὰ νὰ ξαναζωντανέφουν στὴ μνήμη τὰ
γεγονότα καὶ νὰ ὑπενθυμίσουν πρὸς πᾶσαν κατεύθυνσιν τὴν μεγάλη ἱστορικὴ
ἀδικία, ποὺ ἔγινε τὸ 1922 μὲ τὸν ξεριζωμὸ καὶ τὴν ἀνταλλαγὴ τῶν πληθυσ-
μῶν μὲ βάση τὴν Συνθήκη τῆς Λωζάνης.

- Οἱ Ἕλληνες τῆς Μικρασίας, τῆς Θράκης καὶ τοῦ Πόντου ζοῦσαν πρὶν
ἀπὸ τὸν ξεριζωμὸ στὸν χώρο τῆς Ἀνατολῆς χιλιάδες χρόνια. Ἐπὶ αἰῶνες
καταξίωσαν ἐκεῖ τὸ ἑλληνικὸ πνεῦμα. Οἱ ἀκρίτες τοῦ Πόντου στάθηκαν ἄγρυπ-
νοι φρουροὶ στὰ ἀπομακρυσμένα ἐκεῖνα σύνορα τοῦ ἑλληνισμοῦ στὴν Ἀνατο-
λή. Κάθε μέρα, κάθε ὥρα, κάθε στιγμή οἱ πολέμαρχοι τοῦ Πόντου ἀντιστέκον-
ταν στοὺς ποικιλώνυμους ἐχθροὺς τοῦ ἑλληνισμοῦ.

. ΛΥΡ - ΤΡΑΓ (σχετ. τραγούδι)

Τὸ φθινόπωρο θορχίσουν οἱ ἐκδηλώσεις στὴ Θεσ/νίκη καὶ σὲ ἄλλες περιο-
χὲς τῆς χώρας. Θὰ εἶναι ἐκδηλώσεις ἐθνικῆς μνήμης. Θὰ θυμηθοῦν οἱ πρόσφυ-
γες τῆς Ἰωνίας καὶ οἱ ἀπόγονοί τους ὅλα τὰ γεγονότα τοῦ ξεριζωμοῦ. Θὰ
θυμηθοῦν καὶ θὰ ὑπενθυμίσουν τὴν τραγωδίαν ἐκείνων τῶν καιρῶν. Καὶ τὴ μνή-
μη τούτη τὴν κάνει πρὸ ζωντανή ἡ κατ’ἄστασιν σζὴν ἑλληνικὴ Κύπρος, ὅπου ἔτι-

λιάδες ξεριζωμένοι, χιλιάδες ξεσπιτωμένοι.

Μικρασία, Θράκη, Πόντος, Κύπρος, παντού οίμωγές και κραυγές, όπου θρήνοι αλλά και πίστη ανλόγητη στην ιδέα του ελληνισμού.

. Λ Υ Ρ Α

Στή Θεσ/νίκη καταρτίστηκε συντονιστική επιτροπή με κοινή σύσκεψη των ποντιακών και των άλλων προσφυγικών σωματείων. Η επιτροπή αυτή εργάζεται πυρετωδώς για τον ^{συντονισμό} καταρτισμό του προγράμματος των εκδηλώσεων, που θα γίνουν το φθινόπωρο ^{και} άλλοι. Τα 60 χρόνια που κύλησαν από την ημέρα του ξεριζωμού δεν απομάκρυναν τη μνήμη των ξεριζωμένων, μά και τη μνήμη όλων των ελλήνων, από τα τραγικά εκείνα γεγονότα. Πώς να λησμονηθεί το ένδοξο παρελθόν των ελλήνων στον χώρο της Ανατολής; Έκει η ελληνική φαντασία τοποθέτησε μύθους συγκλονιστικούς, του Προμηθέα Δεσμώτη, για την χώρα των Κόλχων, ^{τον} Φρίξο και την Έλλη, για την Ταυρίδα με τον Ναό της Αρτέμιδας και την ιέρεια Ιφιγένεια και τόσους άλλους. Στον χώρο της Ανατολής χιλιάδες χρόνια ^{διαφυλάχτηκε} ο ελληνικός και έπειτα πανανθρώπινος πολιτισμός. Η δόξα αυτή του ελληνισμού πώς μπορεί να λησμονηθεί;

- Και όμως ήρθε η τραγική ώρα. Ήρθε η ώρα της τραγικής συμφοράς. Η σκληρή μοίρα πρόσταξε τον ξεριζωμό. Οι Έλληνες του Πόντου, μαζί με όλους τους άλλους Έλληνες, εγκαταλείπουν την ιερή γη και μπαίνουν στα καράβια με κατεύθυνση την Ελλάδα.

. Λ Υ Ρ - Τ Ρ Α Γ (σχετ. τραγούδι)

Οι Έλληνες της Μικρασίας, Θράκης και Πόντου, πριν από τον ξεριζωμό του 1922 έφταναν τα 2.500.000. Από αυτούς οι πόντιοι ήταν τότε περίπου 700 χιλιάδες. Από τα 2.500.000 ελλήνων της Ανατολής πριν από τον ξεριζωμό, εξοντώθηκαν περίπου 1.000.000 Έλληνες. Στην Ελλάδα έφτασαν ζωντανοί 1.500.000 Έλληνες. Από αυτούς περίπου 400.000 πόντιοι.

- Οι ξεριζωμένοι από τον χώρο της Ανατολής Έλληνες ριζοβόλησαν κυρίως στον βορειο^ελλαδικό χώρο. Έγιναν και πάλι ακρίτες. Συνεχίζουν εδώ τις παλιές ένδοξες παραδόσεις τους. Μέσα στα 60 χρόνια που πέρασαν από τότε έχουν δώσει ένα λαμπρό δημιουργικό παρόν στα πλαίσια του εθνικού και κοινωνικού βίου.

"Έτος μνήμης τό 1982, μνήμης πού ματώνει τήν ψυχή, γιατί οί σχετικές έκδηλώσεις τοῦ φθινοπώρου θά κάνουν έντονη τήν θύμηση τοῦ ξεριζωμοῦ. Ὁ ἐορτασμός θά προκαλέσει πόνο, μά καί θά τονώσει τό φρόνημα τό ἐθνικό τῶν ξεριζωμένων. Ἡ θύμηση θά ζωντανέψει τούς θρύλους. Θύμηση, ποιοί ἦταν οί πρόγονοι, πῶς ἀγωνίστηκαν στόν χῶρο τῆς Ἀνατολῆς, τί εἶχε τό Γένος, τί ἔχασε μέ τόν ξεριζωμό. Ὅμως, θύμηση καί τοῦ καθήκοντος, ἐκεῖνες οί πατρίδες τῶν προγόνων νά μείνουν ἀλησμόνητες.

Πέρασαν 60 χρόνια κι ἄλλα τόσα νά περάσουν κι ὅσα κι ἂν περάσουν, τό ὑγρό βλέμμα τῶν ἐλλήνων θά κοιτάζει πρὸς τόν χῶρο τῶν θρύλων. Ὁ θρυλικὸς ὀραματισμός, πού ἐκφράζεται μέ τόν στίχο, θά παραμείνει πάντα ζωντανός.

Ἡ Ρωμανία ἂν πέρασαν, ἀνθεῖ καί φέρει κι ἄλλο!.....

. ΛΥΡ - ΤΡΑΓ (σχετ. τραγούδι)

Ἐπενθυμίζουμε ὅτι οί έκδηλώσεις τοῦ φθινοπώρου, πού θά γίνουν μέ τή συμπλήρωση 60 ἐτῶν ἀπὸ τήν ἡμέρα τοῦ ξεριζωμοῦ, ὀργανώνονται ἀπὸ ὅλα τά προσφυγικά σωματεῖα καί ὀργανώσεις τῆς Θεσσαλονίκης. Θά τίς συντονίσει ὀργανωτική ἐπιτροπή, πού συγκροτήθηκε γιά τό σκοπό αὐτό. Σχετικές έκδηλώσεις θά γίνουν καί σέ ἄλλες περιοχές τῆς χώρας, μέ τόν ἴδιο τρόπο.

. ΛΥΡ - ΤΡΑΓ

Ἐδῶ τελειώνει ἡ ἐκπομπή μας.

. Σ Η Μ Α

Ἀκούσατε τή λαογραφική ἐκπομπή τῆς ἱανελλήνιας Ἑνώσεως Ποντιακῶν Σωματείων - Ποντιακή ἠχώ - πού γράφει καί ἐπιμελεῖται ὁ Στάθης Βύσταθιάδης. Τό πρόγραμμα παρπυσίασε ὁ ἡθοποιός τοῦ ποντιακοῦ θεάτρου Κώστας Βροχόπουλος. Τεχνική ἐπιμέλεια Νίκου Τσαλινιδῆ.

. . . . λ τό σῆμα σβήνει